

KÖZLÖNY,

hivatalos lap.

A „Közöny“ hétfőt kivéve, naponkint jelenik meg. — Ára lapjainknak helyben 7 frt, és postán négyszeri szétküldéssel hetenként 7 frt 12 kr pp., naponkinti szétküldéssel 8 frt pp. — Felvételnek mindennemű hirdetések, melyek hasábsoráért 5 p. kr. vétetik. — Előfizethetni minden álladalmi postahivataloknál és a kiadó hivatalban Debreczenben. —

NEMZETI GYÜLÉS.

Előleges közlés a nemzetgyűlés április 14-iki üléséről.

1849-ik év ápril 14-ke örök emlékü marad Magyarország történetében. A nemzet képviselői szokott tanácskozási terepükben egybegyűltek, hogy nagyszerű feladatuk egyik főkérdését megoldják; s hogy Magyarország és ennek élén állott Habsburg-lotharingiai uralkodóház sorsa felett rendelkezzenek. És hogy a hozandó határozatok annál nagyobb nyilvánossággal és ünnepélyességgel történjenek, az ülés a reformátusok nagy templomában tartott meg, több ezernyi nép jelenlétében.

Kossuth Lajos, a honvédelmi bizottmány elnöke, vitéz hadseregünk nyert csatáiról és győzelmes előhaladásáról tervén jelentést, kiemelve azon körülményt, miszerint itt az idő, hogy Magyarország három százados bilincseit lerázva, az európai statuscsalád körében méltó helyét elfoglalja, és jöjjön tiszta azon dynastiával, mely e' nagylelkű és hűségében rendületlen nemzet szeretetét és hűségét örökös hitzegéseivel, kifogyhatlan áruházaival könnyelműleg örökre eljártotta. — És hogy a nemzetgyűlés e' tekintetben határozzon, ezt kívánja tőle a nemzet, mely szabadságharcunk terheit hiven és hazafiai készséggel hordozza; ezt igényli tőle a vitéz hadsereg, mely hazánk megmentéséért életét feláldozá; ezt sürgetik a körülmenyek, miszerint a' tartatni szokott európai congressusban rólunk nélkülünk ne határozzanak; szóval erre hívja fel a képviselőházat a' haza, a' világ és az isten, a' miért is a' kormányelnök ur következő határozatokra szólítja fel a' képviselőházat:

Indítványok:

Mondassék ki a' nemzet nevében határozatilag:

1. Magyarország a' vele törvényesen egyesült Erdélyvel és hozzá tartozó minden országokkal, részekkel és tartományokkal egyetemben szabad, önálló és független európai statusnak nyilvánítatik; s ezen egész status területi egysége feloszthatlanak s épsége sérthetetlennek kijelentetik.

2. A' Habsburg-lotharingiai ház a' magyar nemzet elleni árulása, hitzegése és fegyverfogása által, nemkülönbön azon merény által, miszerint az ország területi épségének eldarabolását, Erdélynek és Horvátországnak Magyarországától elszakítását és az ország önálló státuséért elűrlését fegyveres erőszakkal megkísérteni, s e' végett idegen hatalom fegyveres erejét is a' nemzet legyilkolására használni nem iszonyodott: saját kezeivel szagratván szét, úgy a' pragmática sanctiót, mint általában azon kapcsolatot, mely kétoldalú kötések alapján kötötte s Magyarország és tartományai között fenállott: ezen hitzegő Habsburg-lotharingiai ház, Magyarország, a' vele egyesült Erdély és hozzá tartozó minden országok és tartományok feletti uralkodásból ezennel a' nemzet nevében örökre kizáratik, kirekesztetik és az ország területéről és minden polgárjogok élvezetéből számkivettetik.

A' minthogy ezennel trónvesztettnek, kirekesztettnek és száműzöttnek a' nemzet nevében nyilvánítatik.

3. Midőn a' magyar nemzet elidegeníthetlen természetes jogánál fogva az európai statuscsaládban önálló s független szabad státusként belép, egyszersmind kinyilatkoztatja, hogy minden más statusok irányában, ha saját jogai nem sértenek, békét és barátságot tartani, s különöseren azon népekkel, melyek ez előtt velünk egy fejedelem alatt állottak, valamint a' szomszéd török birodalmi és olasz tartományokkal jó szomszédtságot alapítani s folytatni, és a' kölcsönös érdekek alapján barátságos kötésekkel szövetkezni elhatározott akarata.

4. Az ország jövőendő kormányrendszerét minden részleteiben, a' nemzetgyűlés fogja megállapítani; addig pedig, míg ez a' fentebbi alapelvek nyomán megállapíttatik, az országot egész egyetemes kiterjedésében egy kormányzó elnök fogja a' maga mellé veendő ministerekkel, úgy saját magának, mint az általa nevezendő ministereknek személyes felelősségek és számadási kötelezettségek mellett kormányozni.

5. Ezen határozatokban foglalt elveknél nyilatkozványba foglalása s fogalmazása 3 tagból választmányra bízatik.

A' nemzet képviselői egyes akarattal és közmegegyezéssel megalkotva tevék Kossuth Lajos kormányelnök ur indítványait, s a' több ezerre menő nép roppant lelkesedéssel vizsgálgozta a' nemzet képviselőinek szentesítő szövegét. Örökönyük ragyogának a' nép ezrei szemében, és nincs kétség benne, hogy a' nemzet millióinak helyeslő mennydörgése hírül adja Európának s a' világnak, miszerint a' képviselőház mai nevezetes határozataiban az emberek és nemzetek sorsát bölcsen intéző isten akarata nyilatkozott. A' nemzet millióinak e' menny-

dörgő szövege, nemzeti feltámadásunk bölcsőéneke, s a' száműzött hitzegő uralkodó háznak hatyúdala leend.

Kossuth Lajos képviselő negyedik indítványára a' ház egy szívvel és lélekkel kinyilatkozta, miszerint osztatlan bizodalma Kossuth Lajos eddigi kormányelnök ur rendületlen hazafüségében központosul, miért őt kormányzó elnöknek megválasztja és felelős ministerium alakítására utasítja. A' hozott határozatokban foglalt elveknél nyilatkozványba foglalása pedig Kossuth L., Szacsuvay Imre és Gorove István képviselő urakra bízott.

Előleges közlés a' felsőház ápril 14. üléséről.

A' felsőház t. elnöke b. Perényi Zs. mellőzhetlen kötelességének tartá azon lenni, hogy a' képviselőház mai ülésében hozott nagyszerű határozatok a' felső háznak azonnal tudomásra jussanak, mi végett a' képviselőház elnökétől az indítványokat s határozatokat megkapván, azokat, ámbár még hitelesítve nincsenek, a' felső ház elébe terjeszté. És a' felsőház, követve a' nemzet képviselőinek példáját, minden további vitakozás nélkül ünnepélyes felállással s egyhangu közmegegyezéssel magáéva tette a' határozatokat s Magyarország függetlenségének megalapításához s a' hitzegő dynastiának örökös száműzéséhez, hazafiai rendületlen elhatározottsággal, segédkezetek nyújtani sietett! — A' függetlenség nyilatkozvány formulázásával megbízott választmányhoz a' felsőház Horváth Mihály csanádi püspököt és Hunkár Antal veszprémi főispánt küldé ki, — s Kossuth Lajosnak kormányzó elnökké megválasztását köztetszéssel fogadta.

HIVATALOS RÉSZ.

KINEVEZÉSEK.

9913. szám.

Kineveztetik

Görgei Armin, 19-ik honvéd-zászlóaljbeli százados, a' bicskei és izsaszegi csapatokban szerzett érdemei tekintetéből folyó április hó 1-ő napjától számítandó rang és illetményel számfeletti őrnagyul s Görgei Arthur tábornok ur s fővezér mellé szárnysegédül.

Rakovszky István 26-ik z. aljbeli tizedes a' 25-ik z.-aljhöz hadnagyul, f. ápril hó 1-től számítandó rang és illetményel.

Debreczen, ápril 13. 1849.

Mészáros Lázár,
hadügyminister.

A. | S. 9866.

A' Görgei tábornok kinevezése folytán az ellenség előtt tanusított vitézsége tekintetéből megerősítettik:

A' 19-ik gyalog ezredhez.

Őrnagyul:

Horváth Pál, azon ezredbeli százados.

Ápril 4-től számítandó rang és illetményel.

Kineveztetik

A 13-ik huszárezredhez

Hadnagyul:

Báró Redvics Sándor.

Ápril 16-tól számítandó ranggal.

Kelt Debreczenben, ápril 13. 1849.

Mészáros Lázár,
hadügyminister.

A. 10027.

A' Bem altábornagy ur kinevezése folytán megerősítettnek A' vezérkarhoz.

Főhadnagyul:

Zeyk Domokos vezérkari hadnagy.

Báró Apor Gergely volt nyargoncz.

Martius 26-tól számítandó ranggal.

Mészáros Lázár,
hadügyminister.

C | t. 1317. sz.

Wauschek Mátyás osztrák löszerezés f. ápril hó 16-tól számítandó rang és illetményel a' honvéd-tüzérséghez mint hadnagy áttétetik.

Debreczen, ápril 14-én 1849.

Mészáros Lázár,
hadügyminister.

9871 | 234 n. ő.

Bácsmezei nemzetőrségi őrnagy, Karassiy őrnagy oldala mellé hadnagy-segédtszül f. hó 16-tól számítandó ranggal s illetményel általam kineveztetik.

Debreczen, ápril 13-án 1849.

Mészáros Lázár,
hadügyminister.

F. | g. 9746.

Szabó Imre félrokkant tüzértizedest s irodai gyakornokot a' nyiregyházi katonai kórodába számvevősegéddé hadnagyi ranggal f. hó 1-től kezdve kineveztem.

Kelt Debreczenben ápril 12-én 1849.

Mészáros Lázár,
hadügyminister.

F. | g. 9528. 9311.

Az Újvároson felállítandó depotnál előforduló számvevői munkák kezelésére, Budai Imre volt hadfit s szabolicsmezei polgári biztost számvevőtisztté főhadnagyi ranggal f. hó 16-tól kezdve kineveztem.

Debreczen, ápril 13. 1849.

Mészáros Lázár,
hadügyminister.

ADAKOZÁSOK.

9947 | F. g.

Csernák Károlyné a' kórházak számára: 2 uj párnát, 4 uj párnahaját, 2 uj paplant, 4 uj lepedőt, 4 uj törülközőt, 2 uj szalmazsákot, és 2 font finom tépést ajándékozott, mely szives ajándékért a' nemeslelkű nőnek a' kormány nevében legszivebb köszönet nyilvánítatik.

Debreczen ápril 13-kán 1849.

Mészáros Lázár,
hadügyminister.

Névjegyzéke azon Tokajvárosbeli hölgyeknek, kik a' honvéd zászlóaljak felszerelési szükségére pótlására összesen 140 darab ujinget és 136 darab ujlábravalót ajándékoztak:

Radványi Gáborné 4 inget 4 gatyát, Oláh Miklósné 6 i. 6 g., Könyg Károlyné 3 i. 3 g., tépetet és sérvtököket, Jezer-nyiczkiné 1 i. 1 g., Balogné 2 i. 2 g., Homályosi Anna 1 i. 1 g., Duchon Irma 1 i. 1 g., Hubenainé 2 i. 2 g., Rosztácskiné 1 i. 1 g., Heydukne 1 i. 1 g., Éderné 1 i. 1 g., Mocsonyi Mari 1 i. 1 g., Eisenkraut Betti 1 g., Czukkor Eszti 1 i. 1 g., Heizer Károlyné 1 i. 1 g., Lux Andrásné 1 i. 1 g., Rácz Tamásné 1 i. 1 g., Schwarz Szali 1 i. 1 g., Richter Jozefa 1 i. 1 g., Schacht Teréz 1 i. 1 g., Gutman Jakabné 1 i., Rablánszki Józsefné 1 i. 1 g., Csepi Dánielné 8 ing 7 g., Kohn Rozalia 1 i., Eisenkraut Pereg. 1 i. 1 g., Frisch Róza 1 inget; Szartori Guszti 2 i. 2 g., Lux Leopoldné 1 i. 1 g., Schlézingerné 2 i. 2 g., Pauerné 1 i. 1 g., Iluczné 1 i. 1 g., Derekas Bertáné 1 i. 1 g., Sándor Mihályné 1 g., Nagy Györgyné 1 i., Mészárosné 1 i. 1 g., Flichting Teréz 1 i. 1 g., Szernicz Karolin 1 i. 1 g., Kolláthné 1 i. 1 g., Haflner-né 1 i. 1 g., Tasnádné 1 i. 1 g., Zákó Emilia 1 i. 1 g., Reizné 1 i., Generzsi Róza tépetet sérvtököket, Zsigrai Antal 3 i. 3 g., Pavelkovic Jánosné 1 i. 1 g., Gálfi Józsefné 1 i. 1 g., Lázár Vilma 2 i. 2 g., Stumpf Endréné 1 i. 1 g., Berner Antonia 2 i. 2 g., Bognár Nina 1 i. 2 g., Krajnyák Mihályné 2 i. 2 g., Szusz-lein 1 i. Bonta Czili 1 i. 1 g., Oravecz Mihályné 1 i., Sándi Bor-bála 1 i. 1 g., Nyitrai Györgyné 1 i., Velbavszki Józsefné 2 i. 2 g., Németi Józsefné 1 i. 1 g., Ranner Ignáczné 1 i., Tóth Mária 2 i. 2 g., Kröczzer Ágostonné 2 i. 2 g., Schmidt Ignáczné 1 i. 1 g., Hocholné 1 i., Oláh Katalin 1 i. 1 g., Pauloviczné 1 i. 1 g., Kohn Fanni 1 i. 1 g., Tramerné 1 i. 2 g., Polcz Mili 2 i. 2 g., Kreytell Hermin 1 i. 1 g., Boronkai Erzi 3 i. 3 g., Reizinger Mária 1 i. 1 g., Deutsch Reli 1 i. 1 g., Lichtmanné 1 g., Csep-csányi Jolánta 1 i. 1 g., Meczner Tinka 1 i. 1 g., Weisz Szali 1 i. 1 g., Petrányi Antonia 1 i. 1 g., Weisz Elek 1 i. 1 g., Hrabár Istvánné 2 i. 2 g., Miskolcziné 1 i. 1 g., Kandel Adelheid 1 i. 1 g., id. Rácz Józsefné 2 g., Szabó Istvánné 1 i. 1 g., Tar Sándorné 1 i. 1 g., Lukács Károlyné 2 i., Elek Pálné 1 i. 1 g., Bukóné 1 i. 1 g., Maginé 1 g., Müller Jánosné 1 i. 1 g., Nagy Sándorné 2 g., Medriráczki Mihályné 1 i. 1 g., Gulyás Mihály-né 1 i. 1 g., Trócsáni Bérinné 3 i. g., Pál Andrásné 1 g., Miletz Péterné 1 g., Kasza Ferenczné 1 i., ifj. Rácz Józsefné 1 i. 1 g., Klein Juli 1 i. 1 g., Czinner Netti 1 i. 1 g., Vojscizki Teréz 1 i. 1 g., Czukkerné 1 i. 1 g., Reiz Simonné 1 i., Nagy Ró-za 2 i. 2 g., Spilebergné 3 i. 3 g., Divinyi Jánosné 1 g., Kar-za Endréné 3 i. 3 g., Szabó Pirka 3 inget. Halás köszönet a' haza nevében Tokajváros lelkesedett honleányainak általában s különösen a' jegyzett fehérművek gyűjtögetésében fáradozott azon két lelkes nőnek, kik öntudatuk édes jutalmával megelé-gdedve, magukat megnevezni sem kívánják.

Tokaj, mart. hó 10. 1849.

A' tanács nevében
Szabó Károly,
Tokaj város főjegyzője.

Névjegyzéke azon Tokaj városabeli buzgó honfiaknak, kik a magyar sereg számára bor és pénzbeli ajándékot tőnek: Terhes Benjámin orvostudor 1 hordó bort, Lux Leopold 1 hordó bort, Héber község 1 hordó bort; Heydák József 1 hordó bort, Oláh Miklós 2 hordó bort; Csepri Dániel 1 hordó bort, Divinyi János 20 itcze bort, Heizer Károly 20 itczét, Kröczer Ágoston 10 itczét, Poszpis Ferencz 50 itczét, Mocsonyi Mihály 12 ft 30 krt; Rác Tamás 25 itcze bort, Heydák Ferencz 2 ft 30 krt, Szakolczay 2 ft 30 krt, Schwarz József orvos 12 butellia asszú bort, Spielemberg 1 hordó bort, Boronkay Zsigmondné 20 itcze bort, Pavelkovic János 15 itcze bort, Szathmári István 10 itcze bort, Tann József 25 krt. Összesen adtak 8 hordó és 170 itcze rendes bort, 12 butellia asszú bort; és pénzen 17 ft 55 krt.

Tokaj, mart. 20. 1849.

Gyűjtő: Szabó Károly,
Tokaj város főjegyzője.

I g a z i t á s.

A Közlöny 78-dik számában a 13-dik huszár ezredhez kinevezett főhadnagy Körházi Andrásnak rangja s illetménye nem aprilis hó 1-től, hanem mult év dec. hó 1-ső napjától számítandó.

M e n y h á r t,
ezredes.

B E L F Ő L D.

Debreczen april 14-én. Historiánk harmadik periodusa is befejeztetett.

Istennek hála! a Habsburgok megszűntek népünk koronás zsarnokai lenni. A császári ház, mely háromszázadon át csak büneivel tevő magát e hazában emlékeztetéssel, e napon a széles Magyarországból, annak kapcsolt országai, tartományai és részeitől egyszer mindenkorra örökre száműzetett.

Száműzetett a koronás fő minden férfi és nő tagjaival, ivadékaival. Megszűnt e hazában polgári joga. Kikergettek mindenestől.

A trón üres. A haza királytalan. A nemzet független, szabad, önálló, mely önmagát maga által kormányozza szent törvényei által.

E nagyszerű factum, melynek hasonlóját ezer éves nemzeti életünk nem mutatja, april 14-én szentesített a nép képviselői által.

Martius 15-ke kikiáltta a szabadság, egyenlőség és testvériséget; april 14-ke e földi boldogság e szent háromságát megszentésitette.

Üdvözlégy april 14-ke alapja izmosulandó nemzeti nagyságunknak. A történet a messze jövőben megállapodik emlékednél, s a polgároknak, kik határozott elvű, s akaratu megteremtőid voltak, mausoleumot alkotand, mely dacolni fog az idő minden viszontagsáival.

Mert azt, hogy a magyar nép függetlenné mondassék ki a gyűlölt habsburgi fajtól, kívánsága, lelki imája volt minden becsületes magyarnak, ki a királyi garázdaságot a multban olvasa, a jelenben tapasztalja, a jövőben sejtethet.

Azt, mit egy honnak minden becsületes polgára lelkéből ohajt, minek kiküzdéséért legjobbjából másfél száz ezret állított a harczerére viaskodni elszántan, csüggedetlenül, — nem lehet, nem szabad elhamarkodásnak mondani. Jól megérett gyümölcs volt ez a nemzet életfáján, mit le kelle szakítani, hogy magától ne hulljon le, mikor aztán nem áll a tén hatalmunkban meggátolni, hogy gödörbe vagy sárba ne gördüljön.

Kézrel lábbal azon dolgoztak a habsburgi család elbizakodott tagjai, hogy a historiatlan monarchicus érzelműnek bélyegzett magyar, ki véleményök szerint legfőlebb politícai handabandákban, vagy egyleti gyűlésekben szokta magát minden sérelmeiért expectorálni — minél előbb, a csak képzelhető gyorsasággal gyűlölni tanulja őket.

Nem tudom, ha fognak-e örvideni, de művek megtermé egészséges vérű népünkben a nem célzott eredményt. Hadsegünk folyvást veri, kergeti a szolgálhadat, s népünk törvényhozói a kormány elnökének indítványára kimondta, megalapította a függetlenséget, felbontotta a háromszáz esztendő sógorságot, mely téren a passivusok mindig mi voltunk, s elkergette a Habsburgokat örökre.

És a szükséges, mellőzhetlen tényvel belépett a magyar nemzet az európai önálló népek sorába. Kimondta, hogy róla nélküle többé senki sem határozhat. Öt ezer négyszög mértföldével, 15 millió lakosaival, s a majd két száz ezerig emelkedendő hadseregével tért forlalt az európai hatalom mérlegében, hol mint activ tényező nem sokára szerepelni is fog.

Europa e nagyszerű manifestatióit örülni fog, a hatalmaságok — tán egynek kivételével — szívesen szorítanak kezét az új társal, mert mindegyiknek saját érdeke inkább hajol egy egészséges, életre termett nemzeti hatalomhoz, melyben bizni, melyre támaszkodni lehet, mint egy beteges, ingadozó s csak cselszövényei s adósságiról ismert dynastiához, mely nyelvét csak hazudságra mozdítja, s kezét csak jog és vagyonrablásra terjeszti ki.

Az osztrák dynastia vége felé önmagának is terhére vált; s hogy 1849 évig fennmaradhatott, inkább tulajdonítsa a kölcsönös féltékenységnek, melyel az európai eddigi öt hatalmaság egymást kísérte, mint azon hamis respectusnak, mintha azok előtt akár morális, akár physicali hatalmával határozólag ponderálna.

Az angol mind inkább gazdagodás felé gravitálván, hazánk termő ronáin, kimeríthetlen egyéb jövedelmi forrásainban, s főleg nemzetünk szeplőtlen jellemében, s azon szí-

lárd hitelben, mely szerint egyetlen fillérrel sem vagyunk lekötöztetve semmiféle tőzsernek, szívesen lát bennünket mint teljes joggal alkudozó félt. A francia nevével fogva is szabadság népe, isten és embert lázítana maga ellen, ha lelke mélyéből nem szorítana magához mint független új testvért. Az olasz, egy nép azon téren áll, melyen álltunk mi, s a hasonló viszony hasonló érzelmeknek lehet csak támasztója. Az összes német nép, habár a frankfurti professorok által nem úgy képviseltetik, mint érdemelné, s a legújabb fordulatok egy dynastia jégölébe sodrók: mindazáltal bátran lehet bennök annyi életrevalóságot föltételezni, hogy a megállapított alapszabályok szerint nevékben működendő kormány -sak barátunk lehet, s erkölcsi és kereskedési tekintetben erős gyámsolt lelünk ott. A török, ezen historiai ellenünk, korábbi időben felvilágosítva helyzetéről, hogy ingó trónja Magyarhon függetlenségében egy olly oszlopot nyerend, melynek ellenében a muszka irigység és ármány európai kudarcot vall, felénk hajlik, a minthogy már eddig is irányunkban neutralis hatalomnak nyilatkozatá magát.

Viszonyink a külhatalmak irányában körülbelül ezek lehetnek. Ellenségünk a megriasztott schwarzgelb hadak, melyeket hiba nélkül nem lehet többé osztrák hadaknak nevezni, minthogy az osztrák név egy nemzet neve, mely becsületes nép, szabad életre termett, s hiszem, hogy a mai magyar hongyűlési határozat hírének vételével megvillanyozottan fog lépéseket tenni, határozottakat, melyek a Magyarhon határain túl kergetett Habsburgokat meg fogják döbbsíteni s a martius 4-ki alkotmányt elmagyarázni.

És a muszka. Ez adhat egy kis bajt, azonban aggódni miatta, vagy, mi több, megretenni, ezt csak kicsinyítü teheti. A szentpétervári udvar mindig híres volt önző politikájáról. Ő meg van győződve, hogy Magyarhon ügyeibe teendő beavatkozása európai háborút, s ez ismét a szentpétervári csári trón szétomlását, vagy legjobb esetben ennek hatalma jól megnyirbálását eredményezhetné, és ezért a muszka egy olly házért, melytől ő semmi kárpótlást, ellenben mellette küzdve, a legnagyobb veszteséget szenvedhet, kockáztatni aligha fog.

De ha mégis tenni akarná, ám tegye, mi túl vagyunk azon állapoton, hogy bármilyen rázkodás által elenyészhetnének. Elveszhetünk néhányan, igenis, talán több ezren, de ama megállapított nemzeti függetlenség annál szebben fog felvirágozni, kövérítettven elhullott szolgáinak véréből, csontjaitól.

Azért sokszorosan üdvözlégy april 14., királykergető emlékeztetés nap. Benned látja a polgár szabadelvű törekvésének jutalmát, benned a katona harcának biztosítékát, s benned a nép jelenje hitét, jövője reményét. Te a szeretet napja vagy, mely száműzött körünkől a gonoszást, ármányt és árulást. Tiszta lesz minden, mint a becsület, s ki ide mer szenteletlen kezekkel járulni, az pusztuljon el, mint elpusztultak a Habsburgok, és az ő testamentomban a belpoklások.

Debreczen, april 14. Három hónappal ezelőtt, midőn napjaink borultabbak voltak még mint most, a nemzet, azon öszinte ragaszkodással fogva, mit a királyi család iránt minden időben tanusított, de azért is, hogy polgárvér ne folyjon e hon földén, a kiegyenlítés szempontjából egy küldöttséget nevezett Windischgractzhez, s nemzeti önállása s szabadsága csonkítása nélkül, talán hajlandó is lett volna a „bedingte Unterwerfung”-ra. De a győzhetlen vezér — mert ilyennek álmodá magát — az „unbedingte Unterwerfung”-ot dobta fejünkhez.

A rém ijesztő volt akkor és rettenetes; de midőn, mint férfiakhoz illik, keményebben szemébe néztünk, elnémult, eltörpült, s azóta a gúnynak és gyalázatnak minden gondolható phasisain keresztül esett.

Soha felfuvalkodottabb gög nagyobb kudarcot nem vallott. Ilyen sorsa volt mindig a magyarnak, mióta Austriát királyi székébe ülteté. Minél rendületlenebb volt hűsége, annál súlyosabb volt a nyomás, mely reá nehezült. Jól tudá Austria, miszerint a szabadságára féltékeny nemzet, mely most tétet hajt a trón előtt, böszült oroszánként riad fel, ha megbántatik.

Austria ingatagnak hitte lételet, mig nemzet él mellette, mely a szolgaságot gyűlöli. S e meggyőződés szülte a mart. 4-kei edictumot.

Azonban rútul csalódott számításában.

A zsoldos sereg, melyet nyakunkra küldött, egyre kergettik; üzi egyfelől az öntudat, mert nincs igazság mellette, másíról vitéz seregünk fegyvere, mely az ellent nem számítja. Megérjük nem sokára, hogy nem fog dúlni ellenség e hazza területén s kétségbeesve kiálozandja határainkon a világnak: „ne bántsá a magyart.”

Austria, mely a szabadság eltiprására törekedett, egyedül maradt rokon és barát nélkül, mint sivatag pusztán a száraz kőrő. Megvetéssel fordult el tőle Európában minden nép és fejedelem, nekünk sem szabad többé reá támaszkodni.

Az Europa szerte felmerült események oda látszanak inteni bennünket, hogy kimondjuk függetlenségünket Austriától, hogy kijelentsük, miképp egy ollyan uralkodó házzal, mely törvényt és jogot szentségtelenül tapodott mindenkor, semmi köze nincs többé a magyarnak.

A köröttünk lakó szomszéd népek egyre zuzzák szerte a zsarnokság bilincseit, s mi volnánk egyedül olly gyávák, magunk iránt olly hűtlenek, hogy tovább is viseljük a kenyerulom súlyos igáját.

Északi Olaszországban a dolgok új stádiumba léptek. Károly Albert trónjéért küzdött, nem az olasz nép szabadságáért. A trónt elveszté a király, a nép meg fogja örizni szabadságát.

Ama fenhargon kürtölt győzelemről, melyet az osztrákok

a piemonti seregeken nyertek, méltán mondhatja el Radecky azt, mit a hajdankorok egyik hőse mondott: még egy illy győzelem s veszve Austria.

Közép-Olaszthon kikiáltta a szabad köztársaságot. Sicilia egy hajszályit nem engedett jogaiból.

Franciaország örvidve nézi a népszabadság fejlődését, melynek zászlóját első mutatta fel Europa előtt, s nem fogja segélyét megvonni a néptől, melynek szilárd akarata szabaddá lenni.

Anglia a szabadságért küzdő népek iránti rokonszenvének nyilvános jelét legközelebb a külügyministernek azon parlamentü nyilatkozatban adá, miszerint Siciliát lázadó tartománynak nem tekintheti.

Frankfurt kilépett a tétlenség és tespedés azon szük köréből, hová Austria szorította. János főherczeg azonnal távozik, mihelyt a birodalmi gyűlés életének némi jelenségeit mutatta.

Austriának egyedüli oszlopa, melyre támaszkodhatik, az orosz.

És lehet, hogy fel fog kelni az északi kolosz s pusztító áradatként futandja végig a szabad népek hazáját; de mozdulatában fogja hordozni enyészete magvát. A nép, melyet durva kény ostromozott, megijult szellemet viend haza a szabad népek köréből, s nem görbesztendi soha nyakát ujjolag a kínos járom alá.

Ott áll északon a lengyel, kinek keblében elevenen él a szabad hazának emléke; délen a Pruth partjain ezernyi török sereg táboroz, hogy ellensúlyozza rohanó hatalmát az orosznak.

Néhány év, talán hónap előtt, neveléségesnek tartottuk szinte, hogy a török, ki egykoron annyi vést hozott hazánkra, szövetségünk lehessen; nem hihetünk, hogy kitörülhesse valaha az idő az ellenünkü gyűlöletet, mely örökség gyanánt firól fira átszállott.

Az események csodás fordulata azonban lehetővé tevő a lehetlent.

A szerencsétlenség és a közcsapás hű barátságba fűzi még azokat is, kik egykoron egymás ellen gyilkoló fegyvert villogtattak.

A magyar és török lerótták egymásnak tartozásait. A török megtámadta több ízben e hazát, s lakolt érte; a magyar védte magát s érezhetőleg adta vissza a kölcsönt.

Nincs tehát többé mitől tartanunk.

Ha függetlenségünket ki nem mondjuk, a szabad népek nem fognak testvérökül elfogadni, s elsodortatunk Austriával együtt a föld színéről.

Békés megye, april 10. Azt hinné az ember, hogy vitéz seregeink újabb diadalai elhallgattatják azon hűgő vézmadarakat, kik szünetlenül csak ros híreket hordtak szét közöttünk, hogy félelmet öntsének a kislelkűekbe és csüggeszszék a bátorlalanokat; pedig egészen másként van.

Elszorul fájdalomában a szív, midőn magyarok közt kell látnunk ollyat, kinek arca elsötétül a magyar vitézség győzelmének hírére, és fájdalomunk kettőzött lesz, ha tudjuk, hogy az illy ember méltatlanul bitorol ollyan állást, melyet a legtisztább honszerelem, még pedig tettekben mutatkozott honszerelem díjjal szokott ösztogatni a jutalmazó igazság.

Kiknek alkalmuk volt a pesti lapokat mostanában olvasni, tudni fogják, mennyire meg volt azokban gyalázva Békésmege azon hírel, miszerint rólunk azt állították, hogy megtagadtuk az engedelmisséget a honv. bizottmánynak, és a császáriakhoz szitunk. Igenis, ezt irta rólunk januárban a „Figyelmező” — s ha visszagondolunk arra, hogy ugyanezen lap Eszék vára föladatását megtörténte előtt már két héttel hirdette, s több olly dolgokat jövendölgetett előre, mik később csakugyan bekövetkeztek: nem kell hozzá mély combinatio, kilátni, miképp hogy az ellenséges lapok ezt állították, nem minden alap nélkül történt. S ezek nyomán már féltünk mi is, vajjon a Figyelmező által említett szándok mely oldalról fog megkísérteni.

Istennek hála, hogy a diadal részünkről sürűbben következett egymásra, mintsem olly gázságnak ideje s alkalma lett volna köztünk kiütni, bár nem tagadhatjuk, miszerint erre nézve az első lépés megtörtént már akkor, midőn a császári sereg közeledtével a megyegyűlésen elhatározatá bizonyos hajdani olcsó notabilitás, hogy a német katonának tartusk készen zabunkat szénánkat. Elég szégyen, elég gyalázat, de megtörtént, s hiába tagadnók.

Isten látja lelkünket, mi nem örömet gyanusítunk senkít, nem gyanusítjuk azon úri embert sem, kiről most szólunk, s nemcsak szárazan kérjük a nem érdekelt olvasót: nem malitia-e egymást erő győzelmeink fölötti legszentebb hazafüi örömmel azzal akarni devalválni, miszerint azon úri ember azt hintegeti közöttünk, hogy biztos kulföből tudja, miképp Radecky serege egy részével Magyarországra jö.

Mi azon emberre már februariusban figyelmeztettük az illetőket, s ha akkor és most sem értették él, hogy hegedü szömban kiről énekeltünk: majd szolgálni fogunk nevével és egyéb tetteinek elősorolásával is.

Megyénkben ez idő szerint Szombathelyi alispán és egy pár erélyes tisztviselő tartja a lelket, kik, mint egy idő óta hallik, le akarják tenni hivatalaikat az egész tisztü karral együtt. Sajnálunk, ha e hir valósulna.

Tormási, a hires ministeri tanácsos, Pest elfoglalása óta itthon Gyulán osztogatja a tanácsot. Szép dolog, az a hazáhozü hűség!

Az általunk nem rég megrovott Békés városi kupak tanácsot nagy öröm, a jobb érzésü közönség nagy részét pedig ag-

godalom

dani.

A

ifju polg

csapást

e város

esik: am

asztán a

Ve

san köz

vezérét

erejére

B

tudósítás

telj. biz

deletét:

"

térven,

tisztvisé

részint

állomás

fogva,

megye t

E

Zsigmon

J

aljegyző

madik a

Ágoston

tárnok

U

ügyvéd

harmadi

alügyvé

F

hadifő

S

alszámv

J á r á s

gabiró

Ágoston

schoff

F

Gyöző.

Il

ló, alsz

Kocsis

Il

szolgab

Pál, Sz

I

Márton

kúdek

V

Alszolg

Georgie

K

p e r t á

C

lecskai

Középj

tiszaí ja

F

nác; ;

József,

F

mind ti

Márton

S

kán, Ra

F

Ringen

I

nők elé

A

mitott

ni, műk

köteles

M

ügyéhe

kartól;

vetkez

lesség

maradn

I

részről

leteinel

E

széről.

K á z m

A

diadalm

időszak

annak o

K

fogják,

godalom fogta el azon hirre, hogy polgármesterük le fog mondani.

A' mennyire e' város körülményeit, 's a' szép tehetségű ifjú polgármestert ismerjük, üszintén állítjuk érkekennek e' csapást Békésre nézve, mert meg vagyunk győződve, mikép ha e' város kormányrúdjá azon kezékből, mellyek most tartják, kiesik: amaz oklatan hajdúféle párt fogja azt megragadni, minek aztán a' közügyek fognak áldozatul esni; mitől isten óvjon.

Végül kötelességünknek tartjuk megigazítani azon hibásan közölt minapi hírt, mintha a' békésiek anygalkuti derék vezéré a' szél megülte volna. Ő ép és egészséges, 's virágzó erejére a' haza még többször is számíthat. —y.

Bá c s b ó l. A' lapjaink tegnapi számában megjelent bácsi tudósítás kiegészítésül közöljük gr. Batthyány Kázmér orsz. telj. biztos úr a' megyei tisztikart rendező következő nyilt rendeletét:

„A' törvényes rend Bács megyében nagyobb részt visszavértvén, annak megszüldatása, 's fentartása tekintetéből, erélyes tisztviselői karra van szükség. És miután részint előléptetés, részint önkényes lemondás, és a' megyéből távollét által több állomások megürültek, ennek következtében azon hatalomnál fogva, mellyel törvényes kormányunk által felruháztattam, Bács megye tisztviselői karát következőleg rendezem:

Első alispán Putnik Béla, másod alispán Latinovics Zsigmond.

Jegyzői hivatal: Főjegyző, Karácsonyi Lipót, első aljegyző Ast Ferdinand, második aljegyző Kerekes Sándor, harmadik aljegyző Bocskay Zsigmond, negyedik aljegyző Birkás Ágoston, kiadó 's tiszteletbeli aljegyző Fábian Ferencz, levéltárnok Klein József.

Ügyész i h i v a t a l: Főügyvéd Vargay István, első alügyvéd Kovácsy Ágoston, második alügyvéd Remete István, harmadik Maróczy Ignác, negyedik Punczman Béla, tiszteletbeli alügyvéd Piukovicz Ferencz.

Főpénztárnokok: Házi főpénztárnok Szalmásy Miksa, hadi főpénztárnok Kovácsics Antal.

Számvevői hivatal: Főszámvevő Thurszky Ferencz, alszámvevők: Czintula Mihály, Kányó Lajos, Piukovics Demjén. Járásbeli szolgabírák. I. Felső járásban: Főszolgabíró Pál Antal, alszolgabírák Milassin Zsigmond, Kuluncsics Ágoston, esküdtek: Jakobey Sándor, Milassevics Márton, Bischoff Ferencz, tiszteletbeli esküdtek Kerekes József, Kuluncsics Győző.

II. Közé járásban: Főszolgabíró Matyasovszky László, alszolgabírák Fratricsevics Péter, Partsetits Lajos esküdtek: Kocsis Lajos, Hurszki Antal, Horváth Gergely.

III. Alsó járásban: Főszolgabíró Möriz László, alszolgabírák: Kovács József, Sándor István; esküdtek Gyalóky Pál, Sztrilics Mihály, Szalay István.

IV. Telecskay járásban: Főszolgabíró Csajághy Márton, alszolgabírák: Sárcsny Ambrus, Szalmásy Gyula, esküdtek: Kovácsy Emil, Kamocsay Vojnicz Livius.

V. Tiszai járásban: Főszolgabíró Gábró Károly. Alszolgabírák: Markovics László, Rudics Sándor. Esküdtek: Georgievics Pál, Simon Mihály, Hail Márton.

Középponti szolgabíró 's egyszersmind pertárnok: Knézy József.

Csendbiztosok: Felsőjárásban Alföldy István. Telecskai járásban Török Gábor mint helyettese Sztrilics Tamásnak. Középpontban Piukovits József; alsó járásban: Gálík Mihály, tiszai járásban Alföldy Mihály.

Raktári biztosok: Felső járásban Fratricsevics Ignác; közé járásban Tóth Károly; telecskai járásban Szalay József, Pertics Lukács; alsó járásban Möriz Mihály.

Rév biztosok: Novoszellői: Kányó József egyszersmind tiszteletbeli esküdt. Becsei, Ballun Marián. Kanizsai, Knézy Márton.

Selyem tenyésztő biztosok: Gálly János Palánkán, Radojcsics Ferencz Apatinban.

Rendes őrök: Ivanics Antal, Lovrics András, Ringenbach Alajos, Csordás János, Perviz Ignác, Vasdiák János. Díjnokok: Zetovics András, Szabolcsy Antal.

A' mérnökök, orvosok, sebészek, várkapitány és szülésznők előbbi állomásaikban megerősítettek.

A' kinevezett tisztviselők e' rendelet meghirdetésétől számított háromszor 24 óra alatt fenkitett hivatalaikat elfoglalni, működésüket rendeleteim értelmében azonnal megkezdeni kötelesek.

Munkásságot, erélyességet, becsületességet, és a' hon ügyéhez hű ragaszkodást kívánok, és reményelek a' tisztviselői kartól; ki hivatalos kötelességét nem teljesíti, — vétkes, — következésképp a' közügyre és ez által hazánkra káros hatású kötelesség mulasztás vádjával terhelteik, annak bünhődés nélkül maradnia lehetetlen.

De valamint a' tisztviselő minden tetteért felelős, úgy más részről legszigorúbb büntetés várja azt, ki a' kormány rendeleteinek, ki a' törvényes felsőbbbségnek nem engedelmessékedik.

Erélyesség a' tisztviselő, és engedelmisség a' nép részéről. Kelt Szabadkán 1849-ki ápril 8-án. Gróf Batthyány Kázmér, m. k. vezér-főispán és teljhatalmu országos biztos.

Az erdélyi német sajtó. A' hős Bem altábornagy diadalmas karja, nem csak békét és nyugalmat adott a' Királyságon túli Magyarországnak, hanem szétzúzta egyszersmind az időszi sajtóról azon szorító bilincset, mellyet osztrák gázság annak organumaira rakott volt.

Kik a' néhai Erdély közel multjával ismeretesek, tudni fogják, hogy itt a' sajtó még 1848 martiusa után is a' censura

hatalma alatt nyögött, 's csak Kolozsvár, utóbb Szeben és Brassó bevétele után hallgattak el a' camarilla bérbe fogadott journalistái; úgy, hogy most immár örömmel látjuk azon szabadon nyilatkozó szellemet, melly ujabban kivált a' szász lapokban mutatkozik.

Érdekes lesz főleg hallanunk a' „Kronstaedter Zeitung“ elmékedését, melly lap az ismeretes „Siebenbürger Wochenblatt“ sirján f. évi martius 26-án született, 's Molike Miksa szerkesztése alatt az igaz ügy érdekében hatályosan működik.

„Két főpárt létezik jelenleg, — így szól többek közt politikai hitvallásában a' szerkesztőség —, mellyek Europa legnagyobb részében, fegyveres kézzel állnak szemközt, 's egymást ellenség gyanánt irtják. Az egyik, egyesek akaratáért harcol a' népkarát ellenében; a' másik megfordítva; — amaz eszköznek, ez czélnek tekint a' népet; — amaz a' fejedelmi kényurság pártja; ez a' nép valódi rendeltetése mellett küzd, 's mindkét párt szolgálatában vannak vak és nyers tömegek, mellyek vaksága és nyersége is épen a' despoták lelkét nyomja. Minden emberbarát kötelessége azon lenni, hogy eme tüzzel vassal folytatott lelketlen harc, a' néppárt győzelmé által minél hamarabb véget érjen, 's ki másképp nem, az élőszónak szellemi fegyverével harcoljon a' nép akarat mellett, világosítván a' vakokat, 's mivelvén a' nyers tömeget.

A' státusnak föladata: eszközölni, hogy a' nép akaratá teljesedjék; azon országban, hol az emberek egyesnek úgy szólnán birtokában vannak, 's csak annak kénye előtt hódolnak, és családját magukra öröklék, rendezett státusról ott szó sem lehet, csak egy föllárczazott szolgarendszerről. Miként csak a' gyermek tud föltétlenül engedelmeskedni, 's mihelyt emberi méltóságának tudtára jutott, tetteit azonnal oly elvek szerint intézi, mik meggyőződésével öszhangzanak: úgy csak egy fejletlen gyáva erőtlen nép tudhat vakon és egész önmegtadással engedelmeskedni.“ stb.

Alább ismét így szól:

„Valamely népet örök időkre egy bizonyos formához kötni akarni batorság; az élő nemzedéknek ép úgy nincs joga az utána következő ivadékok elébe szabályokat írni, mint nem köteles a' jelen, a' múltnak elévült státusformáihoz ragaszkodni.

Diplomatikai kötések, mik a' nép tudta és akaratá nélkül, és még is a' nép nevében történnek, a' józan ész előtt érvényesek nem lehetnek. A' törvények életbeléptetése a' nép tisztviselőinek kötelessége, mellyeket ő ép úgy, mint alkotmány, és törvényalkotó képviselőit, saját kebeléből választ. A' népen kívül vagy fölötté senki sem áll. A' nép akaratának érvényesítése főczélja szerintünk az álladalomnak, a' nép akaratának szükséges fölvilágosítás által irányzása, 's életbe léptetése leend a' mi legfőbb feladatunk.“

Igy a' Kronstaedter Zeitung.

Mi üdvözöljük a' brassói lapot azon becsületes téren melyre lépett, 's teljesen méltányoljuk azon elveket és törekvést, mellynek nyomát már első számaiban örömmel látjuk.

N y i l v á n o s k ö s z ö n e t.

Tokaj városa a' mult januar hó 31. este heves csatának színtere volt.

Itt helyben a' Schlick serege dult, pusztított és rabolt. A' Tiszán túlról saját ágyúgolyóink látogatának meg és rombolták épületeinket, rombolás közben 5, 6 helyen gyujtva. 'S míg a' nép háztala podgyászolva becsesb vagyonait, mint hajdan Troja pusztulásakor, seregestől a' hegyek közé vándorlott vala: addig házi 's egyéb épületei a' lángok martalékaivá lőnek.

De a' nép nem zugalódott a' veszteségen.

A' szent megadás könnyei törtek meg szemében, midőn megtérve tüzhelyéhez, ház helyett romokat talált; érezvén 's átlátván, hogy a' mi történt, annak meg kelle vala történnie és pedig a' szent haza, a' szent szabadság érdekében, mellynek egyes polgárok nem csak vagyont, hanem életüket is kötelezvék áldozatul hozni.

És e' szent megadás gazdagon meg lőn honunk kormánya által jutalmazva.

Négy nappal a' felebbi jelenetek után, azaz februar 4-kén Szemere Bertalan felső magyarországi teljhatalmu kormánybiztos és honvédelmi bizottmányi tagtól következő tartalmu levél érkezett a' hatóságához:

„Tokaj városa hű közönségének! A' haza 's a' nemzet nevében köszönetet mondok Tokaj városa hű polgárainak azon szilárd és áldozatra kész viseletéért, mellyet a' januar 31. csata alkalmával is nyilvánítottak.

Ugy látszik Tokaj szent emlékeztü hegyén ott lebeg honoszerző elődeink lelke, melly a' kies Hegyalja lakóiban ébren tartja a' haza és szabadság szeretetét.

Fájó szívvel küldöttük ágyúlövésünket Tokaj városába, mellynek épületeibe vette magát az ellenség; fájt szívvel, mert tudtuk, hogy azok testvéreinket is érhetik.

Sikerült onnan az ellenséget kiűzni. De néhány épület meggyult és leégett. Sok hű polgár ez által kárt szenvedett.

Sietve tett előterjesztésemre a' honvédelmi bizottmányi ime elhatározta, hogy a' károk öszszesíratván és megbecsültetvén 's általam megvizsgáltatván, megtérítessenek.

Ekképen a' mi ágyúink kárt csak az ellenségnek tettek. A' hű polgárok kára megtérítetik.

Mellynek kora előbbi eszközzése végett a' tanács 's közönség néhány küldöttével értekezni kívánok.

Éljenek a' haza hű polgárai!

Éljen a' haza kormánya!

„Éljen az ország függetlensége és a' szabadság. Nagyfalu febr. 3. 1849. Szemere Bertalan m. k. felsőmagyarországi teljhatalmu kormánybiztos.

Nem rajzolhatom le kellőleg a' hatást, mellyet e' rendelet felolvasása, úgy általában a' város összes lakossága, mint különösen az ágyútűzek által megkárosított néhány polgártársaink kedélyére előidézt. Az egyes károsodottakra nézve meglepő volt: a' honvédelmi bizottmány által biztosítva tudni magukat a' reménynélküliség annyi kiállott napjai után. Az összes polgárságra nézve pedig magasztos örömeiket előidéző volt, találkozhadni Szemere Bertalan honvédelmi bizottmányi tagnak levelében kifejtett szép elismerésével, Tokaj városa polgárai hű és szilárd magukviseletéért nyilvánított ünnepélyes köszönetével.

Hogy is ne lett volna meglepő! Holott néhány nappal azelőtt Schlick e' gaz ellentábornok a' város előljáróságát, mert hódolatára nem alázkodott, mert elébe feketesárga zászlókat nem lengetett, kutyakölykeknék nevezé, megkötöttségével és az országból kiküldéssel fenyegeté, a' város egyes polgárain pedig mindenemü zsarnokságokat elkövettetett, némellyiket, mert a' meghunyászkodás szerepébe magukat betálatni nem akarták, 's a' fák közt bujdokló német katonákat gúnyoros kifejezésekkel bántalmazák — agyon is lövetvén. Kellemondanom, hogy illy jelenetek után kormányunk egyik tagjának lelkesítő, szelid hangját hallanunk, valódi boldogság vala?

Tokaj városa az ellenség rohamának legcriticusabb perczében is kedves, hazafiúi kötelességének tartotta a' haza és kormány iránti hűséget, még tetteve, sem hazudolni meg.

A' kormány, elismerése által, e' ragaszkodást dúsán jutalmazá meg.

Károsított egyes polgáraink kárai, nagy részben, a' törvényszabta formák szerint kipuhaltatván, megbecsültetvén, öszszesírtak 's a' kormány által megtérítettek.

Eddigél 17 károsodott tokaji polgár mond hálás köszönetet kára megtérítéseért, melly térítési öszveg 11000 ft túl halad a' honvédelmi bizottmánynak; köszönetet mond a' nyilvánosság előtt a' város összes lakossága is, és a' hazafüség ernyedetlen érzelmeitől lelkesülten hálát ad a' magyarok istenének, hogy illy kormánynak lehet alattvalója.

Tartsa meg az ég honunk atyáskodó kormányát!

Szilárdítsa meg e' hon szabadságát és függetlenségét!

Tokaj, mart. 15. 1849.

A' kártérítést nyert és összes lakosság nevében

Szabó Károly,

Tokaj város főjegyzője.

VEGYES HIREK.

Az erdélyi tábor anecdotái *)

A' szászok deputatioja kérte Bemtől, hogy csupán be ne sorozza ifjait. „Ne féljenek önök a' profont oly drága, hogy csak vitéz embereknek adhatok.“

Coppet ezredet, ki Kolozsvár irányában mint ellenség becsülettel viselte magát, elfogják a' mieink, Bemhez viszik. „Uram, szólott Bem, az istenért hol az ön kardja?“ 's ezzel egy kardot köt oldalára. „A' mennyire önt ismerem, szólott, ön becsület szavát fogja adni, hogy a' szabadság ellen használni nem fogja?“ 's Coppet most Szebenben s z a b a d o n v a n.

Segesvárt van Bem, Puchner meg akarja lepni. Bem Puchner fölül sánczot huzat. Erre P. megkerüli a' várost, hogy más oldalon lepje meg. Puchner elényomul. Sehöl egy előőr sincs. Bem meg a' városba, sehöl senki sem örködik. „Der alte Esel, szólottak a' császáriak, mig egyfelöl sánczoltat, addig más oldalán még őrt sem tart!“ 's bementek Segesvárra. De Bemnek csak hült helyét találák; mert akkor már a' fedezellen hagyott Szeben alatt járt, 's bevév.

Bem mart. 24-kén Szentgyörgyre kirándulást tett. A' nők megtépék emléke bokrétáját. Gombjait felvarták, 's a' jó öreg után felette jártak. 'S mikor a' kávénál egy szép nő még felkötött ujának segítene, több bókjai közt mondá: „nem gondoltam, hogy ujaim elvesztését illy szép kezek kárpótolják.“

A' piskii csatázásnál egy ágyútelepnek elfogy töltése. Jönek Bemhez, panaszojják. „Csinálják önök a' tempót, mintha töltlenének, 's a' többivel haladjanak előre.“ A' legénység mint-ha töltést kapott volna, ő is nyomat a' futó ellenséget.

Ugyancsak a' piskii csatázásban egy század háromszor gázolja át a' vizet. „Hogy van kapitány?“ szól egy kifáradt tiszt. „Megázva vezér ur, felelt a' kapitány, mert már háromszor gázoltam át a' vizet.“ „Sebaj, jöjjön utánam, 's próbálja meg negyedszer.“

Medgyesnél Bem egy hegyen állt, mikor a' Puchner serege mindenfelől előnyomult; 's észrevevén a' vezér állását feléje kezdte tüzelni. Tisztjei figyelmeztették az állás veszedelmességére. „Az is baj, felelt Bem, de nagyobb baj az, hogy éhes vagyok“, szólott, 's reggelit hozata oda magának.

Szeben meghódolt. 'S bele örögten a' Szebenben nyomorgott foglyokból raka; „minthogy“, úgymond“ megtanulhaták, miként nem kell bánni a' lefegyverzetekkel.“

Miéink boszankodtak, hogy tüzeink egy tábornokát sem ejték el az ellenek. „Jól van ez így, szólott Bem, sőt kerülni kell őket, mert épen ezen tábornokoknak élni kell, hogy folytonosan győzelmesen maradhassunk.

Hova mégysz fiam?

Csatára!

Mi vagy?

Tüzér!

Lőtél-e már?

Nem.

Láttál-e ágyút?

Nem.

*) Ezen érdekes anecdotákat az Erdélybe küldött történeli jegyző Kővári László úr szives közlésének köszönjük.

De hát hogy vagy te tűzér?

Bátyám beteg, helyébe megyek. Szabennél Bem elől jár golyók záporában. A' székelyek figyelmeztetik, hogy hagyja őket elöljárni, mert ha ők elesnek, Bem még meg él; de ha Bem elesik, úgy ők elvesztek. Mikor az ostrom az éj sötétében folya, szól a' székely: „uram, ne pelenkírozzunk, hogy lássa hová löjjön; hanem vegyük estrurra.“ S úgy lett.

Négy székely a' tömösi vámnál a' muszkák kezébe esik. Egyik lövés közt csak elbukik. A' muszkák lehúzzák csizmáját, s tovább állnak, s a' tetszalott felkél, s a' dolmányából bocskorral fedi a' hó ellen lábait, s haza állott.

A' minapi táborozásokban egyszer feles zsákmányra tesznek szert a' székelyek. Egyik óráknak jut birtokába, s miután egyet elada, szól egész meglepődve bajtársához: Pajtás, nézzedse a' bolond nemes embert, egy akkora óráért, mint a' körmöm, 6 huszást ada.

A' muszkák mint dühös elleneink léptek földünkre. Alig néhány nap időztek nálunk már kibékültek a' magyarokkal. Egyszer egy muszka borzasztólag szomjas volt, s pajtást keresett. Megtalál egy léczfalvi legényt s kérdi: oláh vagy? nem, szász vagy? nem, magyar vagy? Az. Jól van jere hát igyunk.

Módok és kellékek

a' hadirend és fegyelem fentartására.

Mint mikor a' gyermek iskolába kerül, épen olyan a' katonai újonc korában.

Othonn, szülői házában, a' gyermek szabadon, csintalan s elkenyeltetve cselekszik, a' mit akar; az iskolában, tanulás által, mihez rend és fegyelem mellett kell szoknia, használható tagjává képezetik az emberiségnek, s edződik a' jövőendő férfikorra. Olyan a' katonai újonc is. Polgári életben tetteit széles körű törvény szabja meg; midőn katonává lesz, egy egészen más, új tér nyílik előtte, min a' szerencse s előhaladás csak úgy biztos rá nézve, ha magát a' kitűzött rend és fegyelemhez szigorúan tartva, köteleességeit pontosan végezi.

Az eléptetést, főleg magasabb rangokra, szorgalom és ész eszközi ugyan leginkább; de a' szerzett tanulmányok alkalmazása, kiszabott köteleességek pontos, rendes teljesítése s erényes magaviselet nélkül — mi fölött örködni a' fegyelem feladata, nincs remény az emelkedéshez.

A' hadirend és fegyelem neveltetése a' katonákra lett egyéneknek — mint volt hajdan az egyházi disciplina a' papok és szerzetesek iskolájában. Minél szigorúbb az, minél czélszerűbb, alkalmasabb törvényeken nyugszik: annál könnyebb a' seregek kezelése, s biztosabb azoknak az elöttük álló czélra t. i. győzelemre alkalmaztatása.

Ekkép főfeltevéle levén a' hadak erejének és sikerdús működésének a' hadirend és fegyelem, annak fentartására, s minélinkább szilárdítására minden nemzetek különféle, majd szigorúbb, majd szelidebb módokat és rendszabályokat hoztak életbe.

Minden háboru, vagy hódítási s foglalási vagy önvédelmi szándokból eredvén, minden esetre legerőszakosb, legirtózatostb mód az emberi nem czéljai elérésére. Hasonlít az egyes gyilkoláshoz, midőn a' rabló nem juthat másképp kitűzött zsákmányához; vagy midőn az igazlelkű, szabadsága, becsülete, élete megmentésére, embertárs megsemmisítéséhez nyulni kénytelen. Ezelősködése minden esetre az emberiségnek, de mit a' kétségbeesés szent, tiszteletre méltó fájdalom szentesít, s mely az igazságon harcoló félnek, akár győz akár veszít az, mindenkor becsületelméletet emel.

Illyetén erőszakos eszköz sikeres kezelésére az emberi tetterőnek különös, rendkívüli módokkal mozgásban tartása s kizsákmányolása kívánatik. Ebben rejlik magyarázata azon keménység és szigor kényszerűségének, mely minden népek hadi rend és fegyelmét jellemzi, s mely csak kevesebb nyomasztó vagy kénytető lehet, de engedékenységre fajnulia soha nem szabad, mert a' katonai engedelmisség tágitása vagy felmondása első lépés egy vesztes eredményű társasági közbomlásra, miként ezt a' világtörténet számtalan példája tanúsítja.

Tehát szigor, a' katonai rend és fegyelem fentartásának legelső, legbiztosabb módja.

Spartában, hol az álladalmi szerkezet katonai törvényeken alapulván, minden gyermek, születésétől kezdve a' természet zordonságaihoz szoktatott, s ha lényeges testi hibával, melytől a' katonáskodásra képtelenné teendette, született, a' világból azonnal kimulasztott — a' hadi rendszabályok lehető legkeményebbek voltak.

Mint szabad nép, ön és más szabadság után törekvő rokon nép érdekében, többször fegyverhez nyulni kényszerülvén, könnyebben tűrte ugyan a' haditörvények ama szigorát, mihez folytonos küzdés közben hozzászokott; de mégis az önmegtartózkodás legnagyobbnál nagyobb fokára volt szüksége, hogy magát ama lykurgusi törvényeknek olytán odaengedéssel alávesse.

Legkisebb kihágás s vétség, — az engedelmisség legcsekélyebb megtagadása, halálal fenyített.

Ezen hadirend és fegyelmi szigor a' görögökről átment a' rómaiakra. Decius Mus, saját fiát, noha győzedelmet vívott ki, de mert apja s egyszersmind vezére parancsa ellenére cselekedett, megölette. A' megállapított rend s kitervezett működés megzavarása esetleg nagyobb veszélybe dönthetendette a' római seregeket, mint mennyi hasznót s előnyt okozott a' fia által nyert győzelem. Ezért hajtá végre tanulságul fián minden irtalom nélkül Decius a' kegyetlen halálát.

És bármikép szelidüljön s művelődjék is az emberiség, de mig bizonyos érdekek elérése véget amez erőszakos eszközt — a' háborut használndja, ennek vezetési szabályiból a' szigor, mely nem egy életet követel áldozatul, soha ki nem hagyhatja.

Mindazáltal, a' mennyire szükséges s első mód a' szigor, a' hadirend és fegyelem fentartására; ép oly veszélyes a' saját szeszély és önkény érvényesítésére törő fölébbvalói zsarnokság, mire sehol nem létezik oly tág mező, mint a' katonaságnál.

Törvény- vagy rendszegés ürügye alatt, magán — sokszor nem is törvényes rendelkezés áthágását keményen büntetni, — alárendeltjét szándékkal zavarba hozni, — mintegy kákn csmót keresve, minden tettebe, minden lépésbe beleakadni (mik a' katonaságnál nem gyér esetek — csak hogy a' magán szeszély s bosszúnak elégtétessék) — valódi, kárhuzatos emberkinzás.

Ellenben a' kellő tekintély, mely a' hadirend és fegyelem fentartásának második, s nem kevesebb szükséges eszköze, mig egy részről, önszeretetés, becsületetés által legszilárdabb alapot nyer, más részről a' hadi rendszabályok szigorú, pontos kezelésében leli maradó, tartós lételet.

Nem értünk következképpen vak, józan ész elleni engedelmisséget követelő mandarinféle tekintélyt, melynek támasztéka indokolatlan önkárat; sem olyan nehézkes, táblabírói-szavát, mit sokszor csak a' külalak terjedelme s fényháza teremt; hanem tekintélyt, melyet a' törvények szentesége, az egyéniség törvénye, hatalmának ereje, s e' mellett tiszteletre, becsületre, szeretetreméltóságra kölcsonöz a' fölébbvalónak. Illyen tekintélyt iparkodjék magának szerezni minden katonaelöljáró!

De ha leromboljuk is mindenütt a' tekintély hatalmát, s egyedül a' személynek törvényes érvényessége s működésére redukáljuk azt: a' katonaságnál, főképp háborus időkben, elegendetlen föltétel, hogy az alárendelt, minden pillanatban, minden tárgyban teljes készséggel fogadja szavát, s kétkedés nélkül teljesítse parancsát fölébbvalójának, — kivéven netán azon esetet, midőn a' szándokos árulás vagy vesztélybe dönteni akarás napfényénél világosabb; de ekkor a' vonatkozás legszigorúbb felvilágosítás alá esvén, az egyedül a' fölébbvalói parancs teljesítéséből következő vészteljes bizonyossága mentheti ki. *)

A' főnebb mondottak természetes láncolata szerint, a' hadirend és fegyelem szoros fentartásának egyik hathatós módja s eszköze az emberiséges, loyális bánásmód a' fölébbvalók részéről az alárendelt irányában, kik is mint gyermekek tekintendők, előjáróikhoz, mintegy apáikhoz képest.

A' régi rendszerről maradt fen az alsó katonaságnál s divatozik most is azon szokás, miszerint a' beléptett újonc tizedesét, vagy régebbi szolgálatú katonatársát, főleg ha ez oktatta, tanította, „apának“ nevezi, ki ha becsületes bánásmóddal bír, az újoncot örökre lekötöheti magához.

Illyetén viszony s indulat kell, hogy uralkodjék a' felsőbb katonai osztályokban is. Az egész legyen egy élénk, erős család, melyet a' czél s érdek ugyanazonossága, s kölcsönös bizalom és szeretet kapcsoljon össze.

Mindennapi példa tanúsítja, mily határtalan ragaszkodással viseltetik a' katonai derék, emberséges fölébbvalójához, s a' világtörténet meggyőző bizonyossága annak, miszerint egy köz-tiszteletben, s szeretetben álló vezér csodákat teremhet seregeivel.

Forduljunk BEM felé, kit emberei „tátnak“ neveznek, s ki már annyira megnyerte vitézei szeretetét, bizalmát, hogy köztudomás szerint, kések érte tűzbe ugorni — s merni bárnit, ha ő parancsolja.

Igy buzgóbban, szorgalmasabban tanulhat az újonc; örömeztőbb, készebben végezi köteleességét minden alárendelt; elszántabban, lelkesültebben feláldozza magát egytőlegy — az egész hadsereg. A' győzelem illyenkor mintegy bizonyos.

Könnyíti s elősegíti a' hadi rend és fegyelem fentartását továbbá az, ha minden katonai harci pályáját a' legelső fokon kezdi, s csak úgy emelkedik, érdeme szerint, minden tisztiségeken keresztül, a' legfelsőbbig.

Ezen rendszabálynak igen üdvös eredményei vannak; mert a' katonának, minél magasb fokon áll, annál többet kell tudnia, s tudnia névszerint minden alárendelt köteleességeket, minek hiánya sokszor a' legnagyobb zavart s rendtelenséget idézi elő; mert a' katonai teendők s működések minden ágazata oly szoros összeköttetésben áll egymással, hogy egyiknek mulasztásával olykor az egésznek sikere megsemmisül.

Midőn azonban a' fokokonkinti előléptetést javasoljuk, koránsem akarjuk a' korszerintit ajánlani, mely szerint, elég botorul, az érdem évek száma után méretik, s mely ennélfogva talán csak pangó béke idejébe, midőn kitüntetésre kevés az alkalom, vagy olytán rendszerbe való, minőt Austria szokott követni.

Különösen pedig, a' seregek belsőbb életét illetőleg, a' hadirend és fegyelem fentartásának egyik hatalmas eszköze: a' hadi fenyítésmód s hadbíróságok czélszerű elrendezése s működése.

*) A' mint ezt a' „hadsereg szolgálati szabályai“ már a' köztívésre nézve is (annál inkább értendő tehát a' tisztekre) bővebben így meghatározzák: „a' szolgálati parancsokat pontosan kell nekik, a' (közívitézeknek) teljesíteni, kivéve mégis az olyas esetet, melyben netalán előjáróik nyilvánosan olytán parancsolnának, mely a' letett esküvel, az alkotmányos országgyűlés s ebből kifolyó koruány iránt felfogadott hűséggel ellenkeznek, vagy annak teljesítéséből mind az országra, mind a' katonai szolgálatra szemlátomásti kár következne; mikor is tőlök megvárja a' haza, hogy az illy esetet tüstint följelentik, s a' hitetlen (tán hűtlen?) előjárót, ha az szokás által menekülni akarja, le is tartoztatják.“ B. A.

A' fenyítő hatalomnak szorosan kimért határokkal körülírása, s ezen határoknak pontos megtartása; továbbá részrehajlatlan igazságszolgáltatás — az egyenlőség elvei szerint.

Gyakran történik a' seregeknél, hogy a' fenyítő, nem az öt illető büntetési hatóságot gyakorolja; vagy büntet ugyan kiszabott hatásköre szerint, de méltatlanul; vagy elnézetnek s kevesebb büntetettnek olyan tettek, miket elnézni nem szabad, vagy büntetni méltóbban, okvetlenül kellene.

Mindazok elkerülésére szükséges:

a) hogy minden tiszt szorosan ismerje fenyítő hatósági körét;

b) hogy különösen hadbírákúl a' sereghez értelmes, részrehajlatlan jellemű egyének alkalmaztassanak.

A' büntetés igazságossága megnyugtatója mind a' társakat, mind a' fenyítettet, ki vétkét elismeri; mig ellenben a' méltatlan, igazságtalan fenyítés visszahatást zúgóldást támaszt.

Hogy pedig a' harczi, mind katonai köteleességeit s teendőit, miknek mulasztásával előmenetelt hiába remél, megismerhesse, mind erkölcsi magaviseletével becsületet valljon, és szeressen z aljának, mely alá esküdt, következőleg megfordítva, a' hadirend és fegyelemnek különben reá alkalmazandó szigorúságát tapasztalni ne kénytelenítessék: kell, hogy a' hadi törvények a' katonáknak nemcsak egyszerű, de többször nyilvánvalóan a' magyaráztassanak, gyakorlatok alkalmával a' harcziak köteleességeikre taníttassanak s figyelmeztessenek, s végre lelkeszeik által, a' tartatni szokott isteni tiszteleknél, erkölcsre, józan és illendő magaviseletre buzdíttassanak.

A' szellemi s lelki szükségek s igények kielégítése után, hasonló gond fordítandó a' katonaság testi szükségéi kellő fűdőzésére. Ruházatot és ételmezt, miknek hiánya számos izben sajnos rend és fegyembontásra szolgáltat okot, soha ne legyen kénytelen a' harczi nélkülözni. Megérdemli legjogosabban ő azt, ki táborban és csataterén és halál véseivel dacol, mig ezer mások, általa védetve, biztos kényelem és bőség öleiben töltik életüket.

Végezetül, mindezeknek fényes koronájaul, még egy varázs hatása, titkos rugóiban magasztos eredetű, módot emulitunk a' hadirend és fegyelem fentartására, de melynek hatása nemcsak az egyszerű katonai köteleesség teljesítésére terjed ki, hanem egész odáig, a' véres csatater túsáira, hol a' babékoszort s örökhir dicsőségét aratják a' hősök. S ez az igazságos ügynek, mi mellett most küzdünk, szent és kiolthatatlan érzete.

Ha valakiben, nem önhánya, hanem a' természet s körülmenyek mostohasága miatt, hiányzanék még ez, iparkodjunk azt keblébe ültetni s meggyökereztetni, felvilágosítva, meggyőzve őt igazságos ügyünk, s ennek védelmére támasztott szent harcunk jogszerű s méltányos voltáról.

És e' meggyőződés aztán, nemcsak lelkesülést szül, mellynek legdicsőbb hatása s haszna csataterén van; hanem a' hadi köteleességek és teendők pontos teljesítésére, s általán véve, minden katonai rendszabályok szoros megtartására is buzdítja serkenti a' harcziakat.

Minden rendű s osztályú katonák, vitézek! tartások ezeket szem előtt; alkalmazkodjatok az itt mondottak szelleméhez; s csakhamar egymásután következzenek a' nagy győzelmek, mik bennünket az „igéretföldére“, valódi boldogságunk révpartjára vezetendnek; csakhamar rákoppintunk „ama pávatollakkal tündöklő, s annak fényességével szomszéd tartományokat maga mirigyes uralkodására édesgető kegyetlen saskeselyű“*) vas körmeire, mik közé a' királyi koronát ragadta, s teljesülni fog, mit egy jószellemű francia író, jóllehet a' mostani szabadságharcz küzdelmeit előre nem látva, még 1843-ban irt: „még néhány év kell, és a' magyarok törekvései elértek czéljukat, s az emberiség ezen örvendeni fog, mert ekkor egy nagy és nemes nemzet térend a' szabadság és műveltség kebelébe vissza.“

B. A.

*) Így jellemzi már II. Rákóczi Ferencz Austriát, 1707. évben kibocsátott szójátában. B. A.

Felelős szerkesztő: Gyurmán Adolf.

H I R D E T É S E K.

NÉVVÁLTOZTATÁSOK.

(1—1)

174. B.

Szilcsák János vezetéknévnek Bátorfi-ra kért átválttatása megengedtetvén, ezen engedély ezennel országszerte közzétetik.

Kelt Debreczenben apr. 12-kén 1849.

(1—1)

ADLER JÓZSEF, Kassáról. Jelenti, hogy a' jelen vásárra mindenféle divatos, és finom kész férfi civil, és katonai ruhá-raktárával megérkezett, az áru-helye kis bécsi-utza a' maga boltjában.

3—3

Friss lipói turó, ugy szinte bel- és külföldi szivarok, egyéb áru czikkkel kaphatók.

Király Mihály, debreczeni fűszerkereskedésében.